

KONJUNKTIV

Stránka 1 z 3

Pro domácí studium.

KONJUNKTIV - pokus o celkové objasnění

Konjunktiv se obvykle v gramatice dělí se na **konj. 1** a **konj. 2**

KONJUNKTIV I.

zde patří konjunktivy -

a/ **konj. présenta** - přítomného času - velmi malé užití,

b/ **konjunktiv perfekta** - /min. času/ a **konj. futura** - /bud. času/ - se běžně neužívají

KONJUNKTIV I. - se většinou užívá pouze ve tvaru - **konjunktivu présenta** (přítomného času):
Nejčastěji je konjunktivem I. vyjadřován názor nebo informace o třetí osobě (PRÝ) v jednotném (on, ona) nebo množném čísle (oni).

A: v nepřímé řeči (rozhlas, televize)

Příklad:

Der Politiker sagt, **er sei** (místo **er ist**) **unschuldig**. = Politik řekl, že **PRÝ JE** neviný. (Řekl to on, ne hlasatelka, která to čte. Ta to jenom opakuje jako nepřímou řeč.)

B. ve zvoláních

Příklad:

Es lebe der Frieden - **At' žije** mír.

C. ve výzvěch, na receptech, v návodech - jako vybídnutí

Příklad:

Man nehme 2 Tabletten täglich - **Berte**, (berou se, at' berete) 2 tablety denně.

Často se konj. prés. užívá u slovesa **sein**. To je oproti ostatním slovesům (pravidelným i nepravidelným) značně odlišné a proto s jeho používáním v konjunktivu prés. není takový problém.

Konj. Präsens: ich **sei** du **sei(e)st** er/sie/es **sei** wir **seien** ihr **seiet** sie **seien**

Konj. Präsens se tvoří od infinitivu - sein - ich sei, wollen - ich wolle, ale u většiny sloves jsou stejné tvary jako přít. čas: lesen - ich lese /nelze odlišit od běžného přít. času/ - lernen - ich lerne ... atd.

Proto je konjunktiv présenta **běžně nahrazován**:

A. ve 3. os. singuláru - **rozkazovacím způsobem** -

Man nehme! = Nimm! Nehmt! Ber!, Berte!

B. častý je **opis s mögen a sollen** -

Es lebe = (Hoch) **soll er leben, Er soll leben.** - **At' žije,**

Er sei unschuldig = **Er soll** unschuldig **sein** - **Prý je** nevinen.

KONJUNKTIV

Stránka 2 z 3

KONJUNKTIV II.

zde patří konjunktivy -

a/ **konj. préterita** - ich möchte, könnte, käme, ginge, ...

b/ **konjunktiv plusquamperfekta** - /pro min. čas/ - ich wäre gekommen, ich hätte gekauft, ...

c/ nejvíce užívaný tvar je **würde + infinitiv** - ich würde lesen, sehen, suchen, ...

JAK se KONJUNKTIV II. užívá:

a/ **jako podmiňovací způsob (würde + infinitiv) - by, bys ..., kdyby -**

Příklady:

Ich würde das Buch kaufen. - Koupil bych tu knihu.

Würdest du mir helfen? - Pomohl bys mi?

b/ **pro vyjádření podmínky v přítomném čase se užije konj. préterita (u sloves způsobových a malé části silných sloves) -**

Příklady:

Ich möchte das Buch kaufen. - Chtěl bych tu knihu koupit.

Ich könnte das Buch kaufen. - Mohl bych tu knihu koupit.

Ich ginge nach Hause. - Šel bych domů.

Ich käme zu dir. - Přišel bych k tobě.

c/ **pro vyjádření podmínky v minulém čase se užije konj. plusquamperfekta (u sloves způsobových a malé části silných sloves) -**

Tvoření je lehké. Perfektum: Er **ist** nach Hause gegangen. Ale pomocné sloveso se dá do konjunktivu prêt. = Er **wäre** nach Hause gegangen. - Byl by býval šel domů. / Šel by domů.

Příklady:

Hätte er das Buch gekauft - Kdyby byl býval tu knihu koupil.

Wäre er zu mir gekommen. - Kdyby byl býval přišel ke mně.

Wäre ich nach Hause gegangen. - Kdybych byl býval šel domů.

Hätte er das Buch kaufen können. - Kdyby byl býval mohl tu knihu koupit.

I v češtině mizí užívání **podmiňovacího způsobu v min. čase**, a proto by stačilo věty přeložit pouze s kdyby: např. **Kdybych** šel domů. místo - **Kdybych byl býval** šel domů. **Kdybych** mohl tu knihu koupit. místo - **Kdybych byl býval** mohl tu knihu koupit.

KONJUNKTIV II. se užívá:

1. **při pochybnostech** =

Hätte er keine Zeit? - Že by neměl čas?

2. **doufáních** =

Wenn er mich doch anrufen würde! - Kéž by mi zavola!

3.a/ **velmi zdvořilé řeči** =

ich möchte, ... Dürften wir Sie stören? - Směli bychom Vás vyrušit?

3.b/ **velmi skromném názoru** =

Ich würde empfehlen ..., Doporučil bych ...,

4. **při nesplnitelných (nepravděpodobných) přáních** =

Wäre ich in Japan - Kdybych byl v Japonsku.

KONJUNKTIV

Stránka 3 z 3

Ale nejen konjunktiv I. se běžně (mezi lidmi) neužívá, ani konjunktiv II. není příliš užíván. I lidé, kteří mluví velmi dobře německy, se v běžné řeči užití konjunktivu vyhýbají a nahrazují jej jednoduššími prostředky (Vazbou se slovesy **sollen, mögen a dürfen**. Das soll als Beispiel dienen. - Ať to slouží jako příklad. Er soll keine Zeit haben. - Že prý nemá čas.)

KDY SE TEDY KONJUNKTIV 2 SKUTEČNĚ UŽIVÁ?

1. běžně v ustálených a zažitých spojeních -

1a. u pomocných sloves: např. ich, er ... wäre, hätte ...

1b. u způsobových sloves: ich möchte, könnte, wollte, sollte, dürfte, wüsste, ...,

1c. u několika silných sloves: er käme, ginge, (jakékoli testy na tvorbu konj. préterita u sil. sloves. jsou nesmysl, protože tvary (jako např. er löge - lhal by) - v realitě nikdo neužije. (er würde lügen - lhal by)

1d. nebo tvar würde + infinitiv, jako překlad podmiňovacího způsobu - ich würde sagen - řekl bych

2. a/ ve **staré literatuře** nebo b/ když chce někdo mluvit **archaicky**,

3. při **ironickém mluvení**,

4. pokud chce mluvčí nápadně poukázat na svou **vysokou jazykovou úroveň**,

5. v **odborných textech**, kde se konjunktiv často užívá ve větách vedlejších (což jsou: věty s dass, účelové, způsobové, podmínkové a přípustkové).

